Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 17 stycznia 2013 r.*

Ochrona konsumentów — Nieuczciwe praktyki handlowe stosowane przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym — Uregulowanie państwa członkowskiego przewidujące uprzednie zezwolenie dla zapowiedzi wyprzedaży

W sprawie C-206/11

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberster Gerichtshof (Austria) postanowieniem z dnia 12 kwietnia 2011 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 2 maja 2011 r., w postępowaniu:

Georg Köck

przeciwko

Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: A. Tizzano, prezes izby, M. Ilešič, E. Levits, J.J. Kasel i M. Safjan (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: V. Trstenjak,

sekretarz: M. Ferreira, główny administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 21 czerwca 2012 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu G. Köcka przez E. Kroker, Rechtsanwalt,

— w imieniu Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb przez M. Prunbauer, Rechtsanwältin,

— w imieniu rządu austriackiego przez A. Poscha oraz G. Kunnerta, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu belgijskiego przez T. Materne'a oraz J.C. Halleux, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Europejskiej przez M. Owsiany-Hornung oraz S. Grünheid, działające w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: niemiecki.

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 6 września 2012 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 ust. 1 i art. 5 ust. 5 dyrektywy 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącej nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniającej dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych") (Dz.U. L 149, s. 22, zwanej dalej „dyrektywą").

2 Wniosek ów został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy G. Köckiem a Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb (stowarzyszeniem do spraw ochrony przed nieuczciwą konkurencją) w przedmiocie ogłoszenia przez skarżącego w postępowaniu głównym „całkowitej likwidacji" w zakresie dotyczącym jego towarów oraz związanych z tym wyprzedaży dokonanych bez wymaganego, uprzedniego zezwolenia administracyjnego.

Ramy prawne

Prawo Unii

3 Motywy 8 i 17 dyrektywy stanowią:

„(8) Niniejsza dyrektywa chroni bezpośrednio interesy gospodarcze konsumentów przed nieuczciwymi praktykami handlowymi stosowanymi wobec nich przez przedsiębiorstwa. W związku z powyższym chroni ona również pośrednio działające zgodnie z prawem przedsiębiorstwa przed konkurentami, którzy nie przestrzegają reguł wyznaczonych w niniejszej dyrektywie, i gwarantuje w ten sposób uczciwą konkurencję w dziedzinie przez nią koordynowanej […].

[…]

(17) W celu zapewnienia większej pewności prawnej wskazane jest zidentyfikowanie tych praktyk handlowych, które są nieuczciwe w każdych okolicznościach. W związku z tym załącznik I zawiera pełen wykaz tego typu praktyk. Są to jedyne praktyki handlowe, które można uznać za nieuczciwe bez konieczności oceny konkretnego przypadku w świetle przepisów art. 5–9. Wykaz ten może być zmodyfikowany wyłącznie poprzez poddanie niniejszej dyrektywy przeglądowi".

4 Artykuł 1 dyrektywy stanowi:

„Celem niniejszej dyrektywy jest przyczynienie się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego i osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do nieuczciwych praktyk handlowych szkodzących interesom gospodarczym konsumentów".

5 Artykuł 2 dyrektywy został sformułowany w następujący sposób:

„Do celów niniejszej dyrektywy:

[…]

d) »praktyki handlowe stosowane przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów« (zwane dalej również »praktykami handlowymi«) oznaczają każde działanie przedsiębiorcy, jego zaniechanie, sposób postępowania, oświadczenie lub komunikat handlowy, w tym reklamę i marketing, bezpośrednio związane z promocją, sprzedażą lub dostawą produktu do konsumentów;

e) »istotne zniekształcenie zachowania gospodarczego konsumentów« oznacza wykorzystanie praktyki handlowej w celu znacznego ograniczenia zdolności konsumenta do podjęcia świadomej decyzji i skłonienia go tym samym do podjęcia decyzji dotyczącej transakcji, której inaczej by nie podjął;

[…]

k) »decyzja dotycząca transakcji« oznacza każdą podejmowaną przez konsumenta decyzję co do tego, czy, jak i na jakich warunkach dokona zakupu, zapłaci za produkt w całości lub w części, zatrzyma produkt, rozporządzi nim lub wykona uprawnienie umowne związane z produktem, bez względu na to, czy konsument postanowi dokonać czynności, czy też powstrzymać się od jej dokonania;

[…]”.

6 Artykuł 3 dyrektywy stanowi:

„1. Niniejszą dyrektywę stosuje się do nieuczciwych praktyk handlowych w rozumieniu art. 5, stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów przed zawarciem transakcji handlowej dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania oraz po jej zawarciu.

2. Niniejsza dyrektywa pozostaje bez uszczerbku dla przepisów prawa zobowiązań umownych, w szczególności dla postanowień dotyczących ważności, zawierania lub skutków umowy.

[…]”.

7 Artykuł 5 dyrektywy przewiduje:

„1. Nieuczciwe praktyki handlowe są zabronione.

2. Praktyka handlowa jest nieuczciwa, jeżeli:

a) jest sprzeczna z wymogami staranności zawodowej;

i

b) w sposób istotny zniekształca lub może w sposób istotny zniekształcić zachowanie gospodarcze względem produktu przeciętnego konsumenta, do którego dociera bądź do którego jest skierowana, lub przeciętnego członka grupy konsumentów, jeżeli praktyka handlowa skierowana jest do określonej grupy konsumentów.

3. Praktyki handlowe, które mogą w sposób istotny zniekształcić zachowanie gospodarcze wyłącznie dającej się jednoznacznie zidentyfikować grupy konsumentów szczególnie podatnej na tę praktykę lub na produkt, którego ona dotyczy, ze względu na niepełnosprawność fizyczną lub umysłową, wiek lub

łatwowierność, w sposób racjonalnie możliwy do przewidzenia przez przedsiębiorcę, oceniane są z perspektywy przeciętnego członka tej grupy. Pozostaje to bez uszczerbku dla powszechnej i zgodnej z prawem praktyki reklamowej polegającej na wygłaszaniu przesadzonych twierdzeń lub twierdzeń, których nie należy rozumieć dosłownie.

4. Za nieuczciwe uznaje się w szczególności praktyki handlowe, które:

a) wprowadzają błąd w rozumieniu art. 6 i 7,

lub

b) są agresywne w rozumieniu art. 8 i 9.

5. Załącznik I zawiera wykaz praktyk handlowych, które uznaje się za nieuczciwe w każdych okolicznościach. Wykaz ten obowiązuje jednolicie we wszystkich państwach członkowskich i może zostać zmodyfikowany wyłącznie poprzez zmianę niniejszej dyrektywy".

8 Artykuł 11 dyrektywy stanowi:

„1. Państwa członkowskie zapewniają w interesie konsumentów odpowiednie i skuteczne środki zwalczania nieuczciwych praktyk w celu zapewnienia zgodności z przepisami niniejszej dyrektywy.

Środki takie obejmują przepisy prawne, zgodnie z którymi osoby lub organizacje uznawane na mocy prawa krajowego za mające uzasadniony interes w zwalczaniu nieuczciwych praktyk handlowych, w tym konkurenci, mogą:

a) wszcząć postępowanie sądowe w odniesieniu do takich nieuczciwych praktyk handlowych,

i/lub

b) zaskarżyć takie nieuczciwe praktyki handlowe przed organem administracyjnym właściwym do rozpatrywania skarg lub do wszczynania właściwych postępowań sądowych.

Do każdego państwa członkowskiego należy decyzja, który z powyższych środków będzie dostępny oraz czy należy umożliwić sądom lub organom administracyjnym żądanie wcześniejszego przeprowadzenia postępowania przed innymi istniejącymi organami powołanymi do rozpatrywania skarg […]. Środki te będą dostępne bez względu na to, czy poszkodowani konsumenci przebywają na terytorium państwa członkowskiego, w którym przedsiębiorca ma swoją siedzibę, czy w innym państwie członkowskim.

[…]

2. W ramach przepisów prawnych, o których mowa w ust. 1, państwa członkowskie przyznają sądom lub organom administracyjnym uprawnienia, umożliwiające im, w przypadkach gdy uznają takie środki za konieczne, uwzględniając interesy wszystkich zainteresowanych, a w szczególności interes publiczny:

a) nakazanie zaprzestania nieuczciwych praktyk handlowych lub wszczęcie właściwego postępowania sądowego lub administracyjnego w celu nakazania zaprzestania takich praktyk,

lub

b) jeżeli nieuczciwa praktyka handlowa nie została jeszcze zastosowana, ale jej zastosowanie jest bliskie, zakazanie tej praktyki lub wszczęcie właściwego postępowania sądowego lub administracyjnego w celu wydania zakazu jej stosowania,

nawet w przypadku braku dowodu rzeczywistej straty lub szkody bądź zamiaru lub niedbalstwa ze strony przedsiębiorcy.

Państwa członkowskie zapewnią również możliwość podjęcia środków określonych w akapicie pierwszym w ramach procedury przyspieszonej:

— ze skutkiem tymczasowym,

— lub ze skutkiem ostatecznym,

przy czym każde państwo członkowskie będzie mogło zdecydować, którą z tych dwóch możliwości wybierze.

Ponadto państwa członkowskie mogą przyznać sądom lub organom administracyjnym uprawnienia umożliwiające im, w celu usunięcia trwałych skutków nieuczciwych praktyk handlowych, których zaprzestanie zostało nakazane prawomocnym orzeczeniem:

a) nakazanie publikacji tego orzeczenia w całości lub w części i w takiej formie, którą uznają za właściwą;

b) nakazanie dodatkowo publikacji sprostowania.

3. Organy administracyjne, o których mowa w ust. 1, muszą:

a) posiadać taki skład, aby nie wzbudzać wątpliwości co do ich bezstronności;

b) posiadać odpowiednie uprawnienia pozwalające im na skuteczną kontrolę i egzekwowanie wykonania ich orzeczeń;

c) co do zasady uzasadniać swoje orzeczenia.

Jeżeli uprawnienia określone w ust. 2 są wykonywane wyłącznie przez organ administracyjny, jego orzeczenia muszą być uzasadnione we wszystkich przypadkach. Ponadto w takim przypadku należy ustanowić procedury, zgodnie z którymi niewłaściwe albo nieuzasadnione wykonywanie tych uprawnień przez organy administracyjne lub niewłaściwe albo nieuzasadnione zaniechanie ich wykonywania może być przedmiotem kontroli sądowej”.

9 Artykuł 13 dyrektywy ma następujące brzmienie:

„Państwa członkowskie ustanawiają sankcje za naruszenie przepisów krajowych przyjętych w celu wykonania niniejszej dyrektywy i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia ich egzekwowania. Sankcje te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające”.

10 Załącznik I do dyrektywy wylicza praktyki handlowe uznawane za nieuczciwe w każdych okolicznościach, wskazując między innymi następujące zachowania:

„[…]

4) Twierdzenie, że przedsiębiorca (w tym jego praktyki handlowe) lub produkt został zatwierdzony, zaaprobowany lub otrzymał zezwolenie od organu publicznego lub prywatnego, gdy jest to niezgodne z rzeczywistością, oraz wysuwanie takiego twierdzenia przy jednoczesnym niespełnianiu warunków zatwierdzenia, aprobaty lub zezwolenia.

[…]

7) Fałszywe twierdzenie, że produkt będzie dostępny jedynie przez ograniczony czas lub że będzie on dostępny na określonych warunkach przez bardzo ograniczony czas, w celu nakłonienia konsumentów do podjęcia natychmiastowej decyzji i pozbawienia ich możliwości świadomego wyboru lub czasu potrzebnego do jego dokonania.

[…]

15) Twierdzenie, że przedsiębiorca wkrótce zakończy działalność handlową lub zmieni siedzibę, gdy jest to niezgodne z rzeczywistością.

[…]".

Prawo austriackie

11 Zgodnie z § 33a Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, zwanej dalej „UWG") w brzmieniu mającym zastosowanie w postępowaniu głównym:

„1. Zapowiedź wyprzedaży oznacza w rozumieniu niniejszej ustawy wszelkie publiczne ogłoszenia lub komunikaty przeznaczone dla większej grupy osób, które pozwalają stwierdzić zamiar zbycia w sposób przyspieszony większych ilości towaru w ramach indywidualnej sprzedaży i jednocześnie mogą wywołać wrażenie, że przedsiębiorca jest zmuszony wskutek szczególnych okoliczności do szybkiej sprzedaży i w związku z tym oferuje swoje towary na nadzwyczaj korzystnych warunkach lub po nadzwyczaj korzystnych cenach […].

2. Przepisy §§ 33a–33e nie obejmują jednakże ogłoszeń i komunikatów dotyczących wyprzedaży w związku z zakończeniem sezonu, sezonową zmianą asortymentu, inwentaryzacją i tym podobnych oraz zwyczajowych w danej branży i w określonych porach roku wyprzedaży specjalnych (np. »biały tydzień«, »tydzień płaszcza«).

3. Powyższe postanowienie nie narusza postanowień pkt 7 załącznika".

12 W pkt 7 załącznika do wskazanej ustawy przejęto bez zmian punkt 7 załącznika I do dyrektywy.

13 Paragraf 33b UWG stanowi:

„Zapowiedź wyprzedaży jest dozwolona tylko za zezwoleniem organu administracji powiatowej właściwego ze względu na miejsce wyprzedaży. Wniosek o udzielenie zezwolenia jest składany na piśmie i zawiera poniższe informacje:

1) podlegające zbyciu towary według ilości, właściwości i ceny sprzedaży;

2) dokładne miejsce wyprzedaży;

3) okres, w którym ma odbyć się wyprzedaż;

4) przyczyny, ze względu na które ma odbyć się wyprzedaż, jak zgon właściciela przedsiębiorstwa, zaprzestanie działalności handlowej lub wycofanie określonego rodzaju towaru, przeniesienie zakładu, zdarzenia naturalne i tym podobne;

[…]".

14 Paragraf 33c UWG stanowi:

„1. Organ administracji powiatowej jest zobowiązany przed rozstrzygnięciem w przedmiocie wniosku do wezwania izby handlowej kraju związkowego właściwej według miejsca wyprzedaży do zajęcia stanowiska w terminie dwóch tygodni.

2. Organ administracji powiatowej rozstrzyga w przedmiocie wniosku w terminie miesiąca od dnia jego otrzymania.

3. Odmawia się udzielenia zezwolenia, jeżeli brak jest przyczyn, o których mowa w § 33b pkt 4, lub jeżeli sprzedaż ma zostać zapowiedziana na okres nieciągły. Ponadto odmawia się udzielenia zezwolenia, jeżeli sprzedaż ma przypadać w okresie od początku przedostatniego tygodnia przed Wielkanocą do Zielonych Świątków, od dnia 15 listopada do Bożego Narodzenia lub trwać dłużej niż pół roku, chyba że chodzi o przypadki zgonu przedsiębiorcy, losowych zdarzeń naturalnych lub inne przypadki w równym stopniu zasługujące na uwzględnienie. Jeżeli przedsiębiorstwo istnieje od niepełnych trzech lat, zezwolenia udziela się tylko w przypadkach śmierci przedsiębiorcy, losowych zdarzeń naturalnych lub w innych przypadkach w równym stopniu zasługujących na uwzględnienie.

[…]”.

15 Paragraf 33d UWG stanowi:

„1. Każda zapowiedź wyprzedaży musi wskazywać przyczyny przyspieszonej sprzedaży, okres, w którym wyprzedaż ma się odbyć, oraz ogólne oznaczenie towarów objętych wyprzedażą. Informacje te muszą być zgodne z decyzją o udzieleniu zezwolenia.

2. Po upływie wskazanego w decyzji o udzieleniu zezwolenia okresu wyprzedaży należy zaprzestać wszelkiej zapowiedzi wyprzedaży.

3. W trakcie okresu wyprzedaży wskazanego w decyzji o udzieleniu zezwolenia wyprzedaż towaru oznaczonego w zapowiedzi jest dozwolona tylko w ilości wskazanej w decyzji o udzieleniu zezwolenia. Uzupełnianie towarów tego rodzaju jest zakazane.

[…]”.

16 Zgodnie z § 34 ust. 3 UWG:

„Kto działa wbrew przepisom niniejszego rozdziału, może, bez uszczerbku dla ścigania karnego, zostać pozwany o zaniechanie, a w razie zawinienia o zapłatę odszkodowania. Roszczeń tych można dochodzić tylko przed sądem powszechnym. […]”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

17 Georg Köck, prowadzący działalność gospodarczą w Innsbrucku (Austria) zapowiedział w anonsie prasowym „całkowitą likwidację” w zakresie dotyczącym towarów z jego sklepu i reklamował tę wyprzedaż przed owym sklepem za pomocą naklejek i stojaków z plakatami. Oprócz wyrażenia „całkowita likwidacja” stosował on także takie sformułowania, jak „musimy pozbyć się wszystkiego” i „obniżki do 90%”. G. Köck nie złożył do Bezirksverwaltungsbehörde (organu administracji powiatowej) wniosku o udzielenie zezwolenia na zapowiedź wskazanej wyprzedaży.

18 Uznając, że ogłoszenie G. Köcka stanowiło „zapowiedź wyprzedaży” w rozumieniu ustawodawstwa krajowego i naruszyło przepisy § 33a i nast. UWG ze względu na to, że nie zostało wydane w tym zakresie uprzednie zezwolenie organu administracji, Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb wniosło do Landesgericht Innsbruck powództwo o zaniechanie i podanie wyroku do publicznej wiadomości.

19 Wobec oddalenia wskazanego powództwa Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb wniosło odwołanie od owego orzeczenia do Oberlandesgericht Innsbruck. Sąd ten wydał zarządzenie tymczasowe uwzględniające wniosek powoda.

20 G. Köck wniósł do sądu odsyłającego skargę kasacyjną („Revisionsrekurs”) na postanowienie Oberlandesgericht Innsbruck.

21 Po pierwsze, jak wynika z postanowienia odsyłającego, procedura sądowa w postępowaniu głównym dotyczy jedynie kwestii, czy G. Köck posiada właściwe zezwolenie wydane przez organ administracyjny. W ramach tej procedury weryfikacja nieuczciwego charakteru praktyki handlowej została przerzucona z sądów na organy administracji, przy czym nie jest przesądzone, czy owa praktyka jest nieuczciwa „w każdych okolicznościach” w świetle art. 5 ust. 5 dyrektywy.

22 Po drugie, sąd odsyłający nie wyklucza, że zgodnie z dyrektywą sądowy zakaz praktyk handlowych może zostać uznany za dopuszczalny wyłącznie przy założeniu, że decyzja organu administracyjnego w tym względzie jest zgodna z wymogami dyrektywy.

23 Uznając, że rozstrzygnięcie sporu w postępowaniu głównym zależy od wykładni przepisów dyrektywy, Oberster Gerichtshof postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 3 ust. 1 i art. 5 ust. 5 dyrektywy […] lub inne przepisy tej dyrektywy stoją na przeszkodzie obowiązywaniu uregulowania krajowego, zgodnie z którym zapowiedź wyprzedaży bez zgody właściwego organu administracji jest niedopuszczalna i w związku z tym powinna być zakazana w postępowaniu sądowym bez konieczności badania przez sąd w tym postępowaniu wprowadzającego w błąd, agresywnego lub w inny sposób nieuczciwego charakteru tej praktyki handlowej?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

24 W swym pytaniu sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy dyrektywa powinna być interpretowana w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie nakazaniu przez sąd krajowy zaprzestania praktyki handlowej z tego tylko względu, że nie zostało w jej przedmiocie wydane uprzednie zezwolenie przez właściwy organ administracji, bez dokonania przez ów sąd oceny nieuczciwego charakteru owej praktyki.

25 Celem udzielenia odpowiedzi na to pytanie należy tytułem wstępu ustalić, czy praktyka handlowa tego rodzaju, jak zapowiedź wyprzedaży, o której mowa w § 33a ust. 1 UWG, stanowi „praktykę handlową” w rozumieniu art. 2 lit. d) dyrektywy i jest ona w związku z tym objęta przepisami owej dyrektywy.

26 W tym względzie należy zauważyć, że art. 2 lit. d) dyrektywy definiuje w sposób szczególnie szeroki pojęcie praktyki handlowej jako „każde działanie przedsiębiorcy, jego zaniechanie, sposób postępowania, oświadczenie lub komunikat handlowy, w tym reklamę i marketing, bezpośrednio związane z promocją, sprzedażą lub dostawą produktu do konsumentów” (wyrok z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie C-540/08 Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, Zb.Orz. s. I-10909, pkt 17).

27 Takie działania reklamowe jak te będące przedmiotem postępowania głównego, które odnoszą się do sprzedaży towarów na rzecz konsumentów na lepszych warunkach lub po obniżonych cenach, wpisują się jednoznacznie w strategię gospodarczą podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą i są bezpośrednio związane z promocją i sprzedażą tych towarów. W związku z powyższym stanowią one „praktyki handlowe" w rozumieniu art. 2 lit. d) dyrektywy i są w konsekwencji objęte jej przedmiotowym zakresem zastosowania.

28 W związku z powyższymi ustaleniami należy zbadać, czy przepisy krajowe tego rodzaju jak § 33b i § 34 ust. 3 UWG mogą być objęte zakresem stosowania dyrektywy, mając na uwadze cel, któremu służą.

29 W tym względzie należy wskazać, jak już orzekł Trybunał, że zgodnie z motywem 8 wskazanej dyrektywy „chroni [ona] bezpośrednio interesy gospodarcze konsumentów przed nieuczciwymi praktykami handlowymi stosowanymi wobec nich przez przedsiębiorstwa" i zapewnia, jak stanowi w szczególności art. 1 owej dyrektywy, „osiągnięcie wysokiego poziomu ochrony konsumentów poprzez zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich odnoszących się do nieuczciwych praktyk handlowych szkodzących interesom gospodarczym konsumentów" (postanowienie z dnia 4 października 2012 r. w sprawie C-559/11 Pelckmans Turnhout, pkt 19 i przytoczone tam orzecznictwo).

30 Z zakresu zastosowania dyrektywy wykluczone są natomiast, jak wynika z jej motywu 6, wyłącznie uregulowania krajowe dotyczące nieuczciwych praktyk handlowych szkodzących „jedynie" interesom gospodarczym konkurentów lub dotyczących transakcji między przedsiębiorcami (zob. ww. wyrok w sprawie Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, pkt 21).

31 W postępowaniu głównym, zgodnie ze wskazaniami sądu odsyłającego, „zapowiedź wyprzedaży" w rozumieniu § 33a ust. 1 UWG – przepisu mającego zastosowanie w ramach sporu w postępowaniu głównym – stanowi „praktykę handlową" w rozumieniu dyrektywy. Jak wskazała rzecznik generalna w pkt 38 opinii, sąd ów przyznał w związku z tym w sposób dorozumiany, że przytoczony przepis ma na celu ochronę konsumentów, a nie wyłącznie konkurentów i innych podmiotów na rynku.

32 Ponadto § 33b UWG przewiduje, że zapowiedź wyprzedaży jest dozwolona jedynie wówczas, gdy wydane zostało w jej przedmiocie uprzednie zezwolenie organu administracji. W przepisie tym wyliczono również informacje, które powinny być zawarte we wniosku o udzielenie zezwolenia. Paragraf 34 ust. 3 wskazanej ustawy stanowi natomiast, że każde naruszenie przepisów zawartych w §§ 33a–33d UWG może prowadzić do powództwa o zaniechanie, a w razie zawinienia – o zapłatę odszkodowania.

33 W tych okolicznościach należy stwierdzić, że przepisy krajowe, takie jak § 33b UWG i § 34 ust. 3 UWG w związku z § 33a ust. 1 UWG, które pod groźbą sankcji zabraniają podejmowania praktyk handlowych bez zezwolenia, stanowią środki mające na celu zwalczanie nieuczciwych praktyk handlowych w interesie konsumentów i w związku z tym są objęte zakresem stosowania dyrektywy.

34 Mając na uwadze powyższe stwierdzenia, należy zbadać, czy dyrektywa stoi na przeszkodzie przepisom krajowym tego rodzaju, o jakich mowa w postępowaniu głównym.

35 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem jedynymi praktykami handlowymi, które na podstawie przepisów krajowych mogą być uznane za nieuczciwe bez poddania ich ocenie w ramach konkretnego przypadku na podstawie art. 5–9 dyrektywy 2005/29, są praktyki wskazane w załączniku I dyrektywy. W konsekwencji praktyka, która nie została wymieniona w owym załączniku, może zostać uznana za nieuczciwą jedynie po przeprowadzeniu badania jej nieuczciwego charakteru zgodnie z kryteriami ustanowionymi w art. 5–9 (zob. podobnie wyrok z dnia 14 stycznia 2010 r. w sprawie C-304/08 Plus Warenhandelsgesellschaft, Zb.Orz. s. I-217, pkt 41–45; ww. wyrok w sprawie Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, pkt 30–34).

36 Tymczasem praktyka handlowa polegająca na zapowiedzi wyprzedaży tego rodzaju, jak wskazana w § 33a ust. 1 UWG, stosowana przez przedsiębiorcę, który nie posiada wydanego w tym celu uprzedniego zezwolenia właściwego organu administracji, nie może zostać jako taka uznana za podlegającą zakresowi praktyk wyliczonych w załączniku I do dyrektywy.

37 W zakresie dotyczącym zawartych w załączniku praktyk uznanych za nieuczciwe w każdych warunkach należy omówić te spośród nich, które mogłyby mieć znaczenie w okolicznościach postępowania głównego i na które powołały się strony w postępowaniu przed Trybunałem.

38 W pkt 4 wskazanego załącznika wymieniona jest praktyka polegająca na „twierdzeniu, że przedsiębiorca (w tym jego praktyki handlowe) lub produkt został zatwierdzony, zaaprobowany lub otrzymał zezwolenie od organu publicznego lub prywatnego, gdy jest to niezgodne z rzeczywistością, oraz wysuwanie takiego twierdzenia przy jednoczesnym niespełnianiu warunków zatwierdzenia, aprobaty lub zezwolenia".

39 Wskazany punkt nie przewiduje ogólnego zakazu praktyk handlowych, w przedmiocie których nie zostało udzielone uprzednie zezwolenie właściwego organu administracji. Dotyczy on natomiast szczególnych przypadków, w których, jak wskazała rzecznik generalna w pkt 93 opinii, podlegające zastosowaniu przepisy ustanawiają pewne wymogi w szczególności odnoszące się do właściwości przedsiębiorcy lub jego produktów i przewidują w tym zakresie wymóg zatwierdzenia, aprobaty lub zezwolenia.

40 W podobny sposób zapowiedź wyprzedaży dokonana bez właściwego uprzedniego zezwolenia również nie może być objęta pkt 7 załącznika I do dyrektywy i nie można jej uznać za fałszywe twierdzenie, prowadzące do wzbudzenia u konsumentów wrażenia, że dany produkt „będzie dostępny jedynie przez ograniczony czas lub że będzie on dostępny na określonych warunkach przez bardzo ograniczony czas, w celu nakłonienia konsumentów do podjęcia natychmiastowej decyzji i pozbawienia ich możliwości świadomego wyboru lub czasu potrzebnego do jego dokonania".

41 W postępowaniu głównym nie ma również zastosowania pkt 15 wskazanego załącznika. Punkt ów dotyczy praktyki polegającej na „twierdzeniu, że przedsiębiorca wkrótce zakończy działalność handlową lub zmieni siedzibę, gdy jest to niezgodne z rzeczywistością". Natomiast w postępowaniu głównym nie chodzi o praktykę tego rodzaju jak wskazana w pkt 15, lecz o praktykę handlową stosowaną bez uprzedniego zezwolenia właściwego organu administracji.

42 Z powyższego wynika, że zapowiedź wyprzedaży, o której mowa w § 33a ust. 1 UWG, dokonana przez przedsiębiorcę, który nie posiada wymaganego w tym celu uprzedniego zezwolenia, nie może zostać jako taka uznana za nieuczciwą w każdych okolicznościach, ponieważ nie podlega ona przepisom wskazanego załącznika.

43 W tych okolicznościach należy zbadać, czy przepisy krajowe wskazane w pkt 33 niniejszego wyroku nie są sprzeczne z wymogami dyrektywy.

44 Jak wskazała rzecznik generalna w pkt 44–55 opinii, dyrektywa pozostawia państwom członkowskim zakres uznania co do wyboru krajowych środków zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych zgodnie z art. 11 i 13 wskazanej dyrektywy, pod warunkiem, w szczególności, że środki te są odpowiednie i skuteczne oraz że przewidziane w ten sposób sankcje są skuteczne, proporcjonalne i odstraszające.

45 Mając na uwadze, że przeprowadzana przez państwo członkowskie kontrola uprzednia lub zapobiegawcza może się w niektórych okolicznościach okazać bardziej odpowiednia i słuszna od kontroli następczej nakazującej zaniechanie już podjętej lub podlegającej podjęciu w najbliższym czasie

praktyki handlowej, owe środki krajowe mogą polegać w szczególności na ustanowieniu wymogu uzyskania uprzedniego zezwolenia – pod groźbą sankcji – na niektóre czynności, których charakter wymaga tego rodzaju kontroli celem zwalczania nieuczciwych praktyk handlowych.

46 Jednakże wymogi przewidziane we wskazanych środkach krajowych stanowiących transpozycję dyrektywy nie mogą prowadzić do zakazania praktyki handlowej wyłącznie z tego względu, że na wskazaną praktykę nie zostało wydane uprzednie zezwolenie właściwego organu administracji, bez poddania owej praktyki badaniu jej nieuczciwego charakteru.

47 Po pierwsze, dyrektywa sprzeciwia się przepisom krajowym, które wykluczają kontrolę, pod kątem kryteriów ustanowionych w art. 5–9 dyrektywy, praktyki handlowej niewskazanej w załączniku I do omawianej dyrektywy.

48 Po drugie, nie do pogodzenia z wymogami dyrektywy są przepisy krajowe, zgodnie z którymi wskazana praktyka handlowa zostaje poddana badaniu pod kątem jej nieuczciwego charakteru dopiero po wydaniu zakazu przewidzianego w związku z brakiem poszanowania obowiązku uzyskania uprzedniego zezwolenia, ponieważ praktyka ta – ze swej natury i w szczególności w związku z istotnym dla niej czynnikiem czasu – byłaby w ten sposób pozbawiona jakiegokolwiek gospodarczego sensu dla przedsiębiorcy.

49 Tymczasem przepisy krajowe tego rodzaju, jak wskazane w poprzednim punkcie prowadzą do ustanowienia ogólnego zakazu praktyk handlowych stosowanych w ramach regulacji szczególnej, podczas gdy nawet nie dokonano oceny ich ewentualnego nieuczciwego charakteru zgodnie z orzecznictwem przywołanym w pkt 35 niniejszego wyroku, wedle kryteriów wskazanych w art. 5–9 dyrektywy.

50 Z powyższych rozważań wynika, że dyrektywa powinna być interpretowana w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie nakazaniu przez sąd krajowy zaprzestania praktyki handlowej nieobjętej załącznikiem I do dyrektywy z tego tylko względu, że nie zostało w jej przedmiocie wydane uprzednie zezwolenie przez właściwy organ administracji, bez dokonania przez ów sąd oceny nieuczciwego charakteru owej praktyki na podstawie kryteriów ustanowionych w art. 5–9 dyrektywy.

W przedmiocie kosztów

51 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”) powinna być interpretowana w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie nakazaniu przez sąd krajowy zaprzestania praktyki handlowej nieobjętej załącznikiem I do tej dyrektywy z tego tylko względu, że nie zostało w jej przedmiocie wydane uprzednie zezwolenie przez właściwy organ administracji, bez dokonania przez ów sąd oceny nieuczciwego charakteru owej praktyki na podstawie kryteriów ustanowionych w art. 5–9 wspomnianej dyrektywy.

Podpisy